

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quibus debemus, reddamus debitum: & quomodo anima sit numisma &
denarius, Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

cepta; sinceritas. Hæc quamuis ad horam quandoque contristat, quia nemo in sui humiliationibus, in accusationibusq; suauiter audit veritatem. Nihilominus tamen, vbi transierit reprehensio & passio humana excitata, sedata fuerit, veritas & sinceritas amatur, honoratur, laudaturq;. Nemo ignorat diligentis vulnera esse vitiosa, quam oscula fraudulentum. Nemo non magis vult à iusto & sincero corripi, quam à peccatore & adulate laudari: adeo inuisa est cunctis duplicitas: semper quoque adfert secum vitiositatem sinceræ admonitio. Simulatio verò omnibus (vt dixi) suspecta & odiosa est, quia tam simulatio quam adulatio, quæ ex vna radice crescunt, quarit, quæ sua sunt tantum, nihil habens de charitate, multum verò de fictione & toru de priuato amore. Dominus noster Iesus Christus det nobis omnibus inter nos sinceram dilectionem, qua vnusquisque loquatur veritatem cum proximo suo, ne de illorum simus numero, qui loquuntur quidem pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum. Hoc auertat à nobis Deus Dei Filius, qui cum Patre & Spiritu sancto est benedictus in secula, Amen.

Prover. 27.

Simulatione omnibus suspectam esse & odiosam.

Psal. 27.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quibus debemus reddamus debitum: & quomodo anima sit numisma aut denarius.

A Beantes Pharisei consilium interunt, vt caperent Iesum in sermone. Matthæi XXII. Suum morem non dimittunt Pharisei, quin Christo, quia pleni erant inuidia, semper insidientur. Excogitare igitur eos facit eorum malitia astum dolosq;, quo Domino quarant mala. Verum, nisi Christus eis concesserit seu permisit horam, qua vigeat potestas tenebrarum, & malitiam quamcunque velint in ipsum exerceant, non poterunt quicquam in illum facere mali. Videamus nunc quid in se habeat hoc Euangelium. Primum est, quod abiisse dicuntur Pharisei à Christo. Nullius hoc boni indicium est, nihil virtutis hoc nobis significat recedere à Christo. Dicitur enim per Hieremiam prophetam: *Domine, omnes, qui te derelinquunt, confundentur, & redempti à te, in terra scribentur, quoniam dereliquerunt ventam aquarum viuentium Domini.* Non hunc animum habuerunt Apostoli, qui nonnulli à Christo discedentibus, nec postea illum sequentibus propter verba quadam à Christo dicta, quæ non intellexerant ab eodem interrogari: *Nunquid & vos vultis abire?* Per os Petri responderunt omnes: *Domine ad quem ibimus? Verba vite æternæ habes.* Secundum quod consultasse aut consilium iniisse dicuntur, quod intelligitur cum Herodianis, hoc est, cum gentibus, qui non cognoscebant Deum. Quare non consilium acceperunt cum Christo? Quia res, quam tractabant, mala erat. Christum autem non patrocinari iniustitiæ non ignorabant. Ad sui igitur similes ierunt pro tractando consilio, ad malos scilicet & impios. In quorum consilio tractabatur, quomodo Iesum caperent in sermone. Propterea autem seorsum diuertebant, quasi non debeat Christus audire verba eorum, quæ certè abfens audiebat, tamen si ultra mare discessissent, imò eorum etiam omnes cogitatus videbat. Quale consilium, tales & consiliarij. Consilium bonum, vbi prudentia est, queritur à quatuor. Primo à Deo, iuxta illud Tobie: *Omnia consilia tua in ipso permanent.* Item Ecclesiasticus. *Omnis sapientia à Do-*

Lucæ 21.

Quam in hoc euangelio nobis inuenitur. Hierem. 7.

Iohan. 6.

Consilium bonum à quo querendum. Tob. 4. Eccle. 1.

T. VI
21

Eccl. 37.
Eccl. 1.
1. Paral. 10.
1. Reg. 11.

mino *Dés* est. Si ab eo est solo, quomodo igitur querenda foret ab alio, nisi ab ipso? Secundo, consilium quare ab homine bono, non à malo. Quomodo tibi enim dabit consilia bona, qui eadem sibi non præbet? A consilio igitur malo, ut Ecclesiasticus iterum monet, *serua animam tuam*. Tertio consilium est tractandum, ut Tobias monet, cum sapientibus. Ecclesiasticus quoque hortatur dicens: *Cum fatuis consilium ne habearis, non enim poterunt intelligere, nisi quæ eis placent*. Quarto consilium petendum est à sene. Propterea Roboam spero consilio seniorum, dum cum iunioribus consultare cepit, & eorum sequi consilium, stultitiz suæ mercedem, hoc est, decem tribuum à regno defectionem suscepit, nec cum nisi duz tribus tanquam regē posthac sequebantur.

Ioan. 14.
Inuitiam vel
prosecutionē
passus quid
agere debe-
at.

Itaque cum audis Iudæos consilium iniisse contra Christum, discite tu non turbari, si cōtra te consilia tractent homines, quando contra Christum praua homines machinantur. *Non est seruus maior Domino suo*. Si me, inquit Christus, *persecuti sunt, & vos persequentur*. Quid, inquis, tunc mihi est faciendum? Veraceas & dissimules sustinens. Tacendo peccare non potes, ubi locutionis nullus est fructus. Quis enim fructus loquendi, ubi inuidia imperat? Tace igitur, quoad tempus adueniat, quo parum prudenter quæ loquaris. Quam parum locutus est Christus paucis tamen verbis totum phariseorum consilium, quod versutia astutissima vallauerant, confutauit. Tu quoque fac bene, & sine alios contra te machinari in quod volunt ex liuore. Vide ne malum velis malo excludere. Caue iniusta via ambulare, aut mediū aliquo illicito vi. Videbis, quia se, nō te dehonestabunt. Consilium iniquorum nudabitur, veritas & iustitia triumphabit. *Quicumque piē vult viuere in Christo, persecutionem patietur*. Qui autem bene agens habet persecutores aut insidiatōres, satagat ut ita loquatur, ita agat, ita moderetur sermones suos, ne quod iustum agit, faciat iniustum ex aliqua circumstantia. Habent enim hoc calumniatores cuncti, ut cum opus tanquam bonum reprehendere non possint, si modicum quid in aliqua circumstantia operis neglectum deprehenderit, contra totum opus insaniant, obganniant, & detrahant. Hoc modo obseruabant Christum Iudæi, explorantes vbiunque, quo reperirent quod accusarent. Tertio, quod in Euangelio narratur, est studium Phariseorum, quo nitentur Iesum capere in sermone. Sciebant lubricam esse humanam linguam, quæ facile adulantium quocumque capitur linguis, maxime ab insidiantibus. Idcirco hoc tertium non minus quam duo priora detestabilia sunt & cauenda, utpote charitati contraria. Nitentur illum Pharisei capere in verbis, qui est sapientia summi Patris, & qui nouit abscondita cordis.

1. Timot. 1.

Quartum est æque detestabile, puta discipulorum Phariseorum adulationis simulatio: dicentiumque: Magister scimus quia verax es, &c. Magistrum vocabant, cuius esse volebant discipuli. Veritatis appellant doctorem, quem ut seductorem habebant. Pestimum genus hominum est adulatorum. Inueniuntur autem homines ad hoc putō nati ut vnumquemque laudent, bona dent verba, in faciem omnibus blandi, nemini tamen interim fideles aut amici. Hi loquuntur quod libenter auditur, & placencia affirmant. Hoc vitium tamen si absque incommodo sit proximi, vanissimi

Psal. 43.
1. Cor. 1.

Ioannes
Chrysostom.

Adulationis
vitium quā
sit graue pec-
catum.

num est. Porro si animo insidiandi, nocendi aut fallendi proximum fiat, est peccatum graue, nec raro est peccatum mortale. Deinde si peccatum quis laudat mortale, aut bonum debitum virtutemque vituperat, æque est graue peccatum. Quintum est exemplum Christi qui adulationes hominum impiorum non recepit. Hoc enim nobis in adificationem reliquit, ne adulationes (rem periculosam) acceperemus. Stultissimum enim est in ore hominū ponere gloriam suam magis quam in conscientia. Num lingua aliena te virtuosum faciet aut beatum? Nunquid ediuerso te faciet malum? Minime. Quandoque igitur laudaris, cogita id ideo accidere, quod homines te recte non cognoscunt. Cogita quia si te cognoscerent, quantum detestarentur? Expende quàm multa sunt in te vitia clandestina, quæ nolles ab aliquo cognosci. Quæ si homines vitia cognoscerent, puras laudarent? Minime. Deinde erubescere quod multa in te laudantur, quæ laude non sunt digna: quæ virtutis non habent meritum, aut ne nomen quidem, ab hominibus extolluntur. Quibus si tu adeo es demens vt credas, nimium erras. Quomodo enim alterius linguæ magis credis, quàm conscientiæ testimonio? Credere autem videris, si ad laudes iniustas, si ad adulationes lætaris iniquas. Quid quod alij tam vecordes sunt, vt alij laudantibus aut adulantibus, quispiam sit, qui non simul eos laudet aut commendet? hunc iniquo tolerant animo, quasi iniuriam passi, aut contristatur, quasi tunc beati sint, cum in ore aut in oculis hominum sunt magni. Quid demum quod multa æstimantur in te esse & prædicantur, quæ prorsus à te aliena cognoscis? Num adeo eris insipiens, vt quasi habeas, quæ homines te dicunt habere in se, aut non habens, exultes, aut glorieris? Nunquid alijs, quam tibi ipsi credes magis? Videtis quanta pericula sunt in adulationibus, in falsis laudibus, & in vana æstimatioue hominum? Non igitur abs re fuit, quod sancti tam studiose suas absconderunt virtutes, propterea quod laudari timebant, indeque aut in opinionem circa se iniquam, aut in complacentiam abduci. Quapropter eos qui te vituperant, magis quàm eos qui laudant te, ama. Hi enim adferunt tibi fructum. Siquidem te humiliant, te vigilem ac prudentem faciunt & cautum.

Itaque qui te laudant, non possunt tibi prodesse: sed qui te vituperant, illi si vis, vehementer tibi possunt esse vtilis. Indicant enim tibi vitia tua, ostendunt vnde efficiaris humilis, faciunt te prudentiorem, ac magis diligentem. Nam si aliud etiam non conferrent, sunt tamen in remedium tibi bonum contra superbiam. Vide autem quomodo adulatores Christus repulit. Quamuis enim vera essent, à quibus Christum laudabant, non tamen laudandi, sed fallendi, adulandi insidiandique animo hypocritæ isti loquebantur. Sed tu pura quoque, quando laudaris, homines non eadem de te credere aut sentire, quæ prædicant, sed honestatis causa sic de te bene loqui, aut alia humana infirmitate, amore te decipi: maxime autem ab eis te ignorantem putes, & non agnosci. Sextum in hoc Euangelio est Christi adificationis verbum: Reddite quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. In quibus verbis generaliter discimus, vnicuique suum ius tribuendum, Deo præcipue cultum & reuerentiam, & hominibus quoque suum debitum, puta vnicuique iuxta illius statum & ordinem. Ante omnia enim Deo obedientiam.

XXXX 4. entiam.

Adulationē non esse recipiendam.

Gloriam suam in ore hominum ponere quàm sit stultum.

Virtutes suas aut sancti absconderunt tam studiose.

Vituperatores quàm sint vtilis & cur magis amandi sint quàm laudatores.

Roman. i. ius suum quomodo vnicuique reddere debemus.

T. VI
21

entiam debemus, cuius obedientie nihil est antefendum. Debemus eidem quoque fidem & dilectionem: proximis vero compassionem, misericordiam & charitatem. Est itaque in his verbis primo nobis dictum, ut hominibus quæcumque debemus, solvamus, ita tamen ne Deo quicquam debito seruitio aut obsequio negligamus, subtrahamusve. Si igitur inuestigatio fiat de Deo, & de hominibus, viri plus debeatur, recte responderetur: Date quæ Dei sunt Deo quæ vero hominum sunt, reddite hominibus. Simili modo si de carne & spiritu quaestio fiat, recte responderetur: Date carni quæ illius sunt, & date spiritui quoque quæ illius sunt. Habet enim caro suum obsequium necessarium, quod illi debemus, quandoquidem carnem frenare, non extinguere debemus. Debemus item illam nutrire, fouere, regere, eademque quatenus oportet, seruire. Sed propter carnem non est negligendus spiritus. Illius enim cura præferenda est, vbi vtrique seruire non potest. Soluamus igitur oportet, quæ sunt spiritui, & quæ sunt carni, carni. Exercitia spiritus quæ ad Dei sunt honorem, amorem, aut ad proprium cultum, purificationemque mentis, nobilitiora sunt, quam obsequia carnis siue corporis. Veruntamen si propter illa spiritualia, aut proprium corpus, quo ad ea quæ sunt necessaria, negligentes lædimus, aut proximos nostros negligimus, non recte facimus: quia vni ita debet seruire, ut alterum non oporteat relinqui. De vtroque enim hic Dominus dicit in hoc verbo: Reddite quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Reddite Deo & spiritui, quæ spiritus ac Dei sunt: & reddite carni & proximo, quæ carnis & proximorum sunt. Seruire debet proximo, propter Deum. Sæpenumero tamen contingit (vbi scilicet maior necessitas fuerit) ut relicto Dei seruitio, aut ad tempus posthabito, magis sit currendum ad subueniendum, aut necessitatibus proximorum seu carnis, quam ad contemplationum diuinarum, spiritusque exercitia: non tanquam ad id quod magis nobile seu dignius, sed tanquam ad id quod magis est, pro hoc tempore necessarium. Necesse est, inquam, interdum Deum propter Deum relinquere: hoc est, necesse est, ut aut intermittatur (ad quod non ex debito quis tenetur) aut differatur seruitium Dei propter hominem, cuius nunc occurrit necessitas, cui oporteat aut debeat absque dilatione subueniri. Relinquitur igitur (ut dixi) Deus in seipso propter Deum, ut honoretur in proximo. Simili modo corpori quandoque infirmo adeo est indulgendum, non ut propterea offendantur Deus, sed ut minus, quam possit, colatur Deus. Si tamen recte loqui vobis debeo filij, dicam: relinquendus est Deus, ut iuuetur proximus, aut ut iuuetur corpus proprium, in quibus magis honoretur Deus. Nihil enim impendendum est, aut proximo, aut proprio corpori, nisi ordine seruato charitatis, ut illud referatur in Deum, & fiat propter Deum. Fit autem sæpe non nihil propter Deum magis, tamen exhibeatur proximo, quam si ipsi exhiberetur Deo. Hoc propter illos dico, qui tamen raro inter vos inueniuntur, qui corporibus suis nimium, puta necessaria, subtrahunt, quod vitiosum & Deo non acceptum est: & contra illos quoque qui exercitijs suis proprijs, licet spiritualibus, ordinatisque ad Deum vacant, ut interim necessitatibus subuenire proximorum negligant, aut alijs operibus, officijsque charitatis. Septimum quod nobis in hoc Euangelio spiritualiter significatur,

Naturæ nostræ quædam debeamus exolucere.

Spiritui nostro quædam debeamus ac solvamus.

Deus quomodo sic interdum propter Deum relinquendus.

tur
nur
Dei
nos
din
alic
Est
aut
non
to
tur
re
var
per
rati
gin
de
litu
rit
hil
uet
litu
non
den
con
tur
uer
reli
tion
mat
sapi
fra
duc
go
go
ple
stra
vid
run
pun
qua
hæc
Qu
sun
sun
bol

tur, est denarii seu numismatis mystica solutio. Per denarium enim, seu per numisma hic spiritualiter nobis anima significatur hominis ad imaginem Dei creata, sicut scriptum est: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*. Non est autem homo secundum corpus ad imaginem aut similitudinem Dei, sed secundum animam creatus. Habet autem assimilationem aliquam anima ad Deum. Est enim ipsa quoque à Deo creata immortalis. Est præterea vna in toto corpore, & in qualibet eius parte. Nullum ostendes autem membrum corporis tui vitium, in quo non sit anima, in quo etiam non sit tota, quæ tamen nihilominus tota est in alio membro, & tota in toto corpore, nec tamen nisi vna eademque est anima. Tertio, non inquinatur fordidus corporis anima, quomodo nec Deus. Quarto, in eodem corpore dissimilia operatur, puta alia in auribus, alia in oculis, &c. quemadmodum varia Deus in hominibus operatur. Quinto, sicut vnus est Deus in tribus personis, sic aliquo modo in tribus potentijs vna est anima: Nō autem absque ratione Dominus Deus tanta nobilitate dignatus est animam, vt ad sui imaginem similitudinemque hanc faceret: quia per hoc eam reddere voluit, vnde feruentius redamaret patrem. Est enim amor naturalis inter patrem & filium, qui aliquo modo propterea quandoque arctior, validiorque est, si fuerit inter eos magna similitudo. Inter omnes enim creaturas terrestres nihil anima sibi inuenit simile: ideo hac similitudine admonetur, vt se eleuet, conuertatque ad Deum. Hanc animam, id est, illum denarium Dei similitudine insignitum, ostendi sibi cupit Christus. Non vult illum corrumpi, non inquinari, non obliterari, sed mundum sibi ostendi: Vbi ostenditur denarius ille mysticus, hoc est anima Dei imagine insignita? Profecto in confessione: quod in leprosis decem peccatores significantibus manifestatur, quibus Christus dixit: *te ostendite vos sacerdotibus*. Et Sapiens in Proverbis dicit: *Qui abscondit scelera sua, non dirigitur: qui autem confessus fuerit & reliquerit ea, misericordiam consequetur*. Secundo ostenditur anima in operatione. Quod ex verbis Iacobi colligitur? dicentis: *Quis sapiens & discipulatus inter vos? Ostendat ex bona conuersatione operationem suam in mansuetudine sapientia*. Et Christus: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra*. Tertio, & tunc maxime ostenditur in morte. Tunc enim Christo adducitur, ostendeturque anima. Quam ille videns, cuius, inquit, est hæc imago & superscriptio? Nihil enim in ea tunc debet reperiri, quam eius imago & quicquid ipse digito suo, hoc est, Spiritus sancti operatione in ea scripserit. Nos quicquid sine illo superscribimus, in hoc scdamus animas nostras, inquinamusque eius imaginem. Agimus enim puerorum more, qui videntes picturam nobilem, graphicè depictam, suos etiam tractus linearum eidem superducunt, imaginemque & picturam deformant ac corrumpunt. Ita nos in picturam & imaginem Dei superducimus picturam nostram, quæ sunt mala opera nostra. Idcirco interrogabit nos rex noster: Cuius est hæc imago & superscriptio? Mea esse deberet imago, sed aliter hic video. Quid sibi hæc vult aliena superscriptio? Nō manu hæc mea quæ cerno, scripta sunt, Quis hæc superscripsit? Dic: Homo, mundus, diabolus. Hi enim sunt scribæ nequam. Homo vt homo nihil scribit vtile. Mundus & diabolus nisi malum scribere norunt. Reddite dicet igitur, quæ sunt Cæta-

Anima quomodo per denarium significatur. Gene...

Anima quam habet assimilationem ad Deum.

Denarius mysticus quomodo Christo ostendendus sit.

Luc 17. 17. 18.

Iacob. 1.

Matth. 5.

Anima qua puritate Deo presentari debeat in morte. Deut. 9.

Scribæ falsi & nequam forsdantes sua superscriptione Dei imaginem qui sunt.

T. VI
21

ris, Cafari, &c. Reddite diabolo mundo & carni, quæ illis iure debentur, & quæ anima meruit. Reddite mundo honores, opes & reliqua, quæ secum anima nō potest ferre, vana atq; caduca omnia. Reddite carni vermes, corruptionem & putredinem. Reddite diabolo animam, quæ illi se sponte in vita mancipauit, tormentis affligendam. In hac diuisione videre, quam sebile sit Christum qui animam creauit, animam insigniuit, animam suo sanguine lauit & redemit, nihil recipere, gratisque pro anima laborem & sudorem, vulnera & sanguinis effusionem perculisse. Beata hæc anima, quæ Dei imaginem aut impollutam, aut saltem in poenitentia iterum mudatam offert Christo. Quod vt vobis filij contingat, nunc dum viuitis, hoc curate, nunc stertibus contritionis animas vestras lauare, nunc quæ Spiritus sanctus vobis suggerit, illius manu superscribite, vt cum ad mortem ostenfuri animam veneritis, Deus suam agnoscat imaginem, laudet superscriptionem, vosq; & pro labore, & pro custodia coronet Iesus Christus Dominus noster benedictus in secula, Amen.

Anima vt
impolluta
Christo sit
presentanda
post mortem.

DOMINICA XXIII. POST DOMINICAM
S. Trinitatis, Epistola B. Pauli Apostoli ad
Colossenses I.

NON cessamus pro vobis orantes & postulantes, vt impleamini agnitione voluntatis eius, in omni sapientia & intellectu spiritali, vt ambuletis dignè Deo per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei, in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius, in omni patientia & longanimitate cum gaudio gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transfudit in regnum filij dilectionis sue, in quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum. In **CHRISTO IESU** Domino nostro.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Paulus Apostolus Colossensibus scribit, quibus non ipse per seipsum, sed per suos discipulos prædicauerat. Et quia horum dilectionem erga se audierat: Ex die, inquit, illa, qua per Epaphram audiuius dilectionem vestram erga nos, non cessamus orare & quadam importuna fiducia à Deo postulare pro vobis, vt impleamini agnitione voluntatis Dei, hoc est, vt diuinitus illustremini ad cognoscendum quid velit Deus, quidve illi placeat aut displiceat in omni sapientia diuinarum atque celestium rerum, & in intellectu spiritali sacrarum scripturarum, vt non solum quomodo ambulandum sit agnoscat, sed ambuletis etiam dignè Deo, vt vita & conuersatio vestra deceat Deum, Deoque digna sit, cui in omnibus placeatis, & fructum proferatis in omni opere bono, crescentes in scientia Dei, qua illum, & quid de eodem sentiri debeat agnoscatis, in dies quæ cognoscere satagatis. Oro itaque, vt sitis confortati in omni virtute secundum poten-